

Latweeschi Awises.

No. 23.

Zettortdeenā 4. Juhnī.

1864.

Jannas siunas.

Rihga. Muhsu zeen. General-Gubernaters 26tā Maiji ar eisenbahni nobrauzis us Dinaburgu.

Berlines frusta Awises raksta, ka muhsu Rungus un Keisers sawu augstu Keiseren i un sawus mihtus behrnus, Leelwirsteeni Mariu Alekandrownu, Leelwirstus Sergiu un Pahwilu Alekandrowitshu pawaddidams us Wahzemmi, kur tee Kiffingē wesselibas uhdeni dzers un maigasees. 26tā Maiji isbraukshoht no Zarskoje-Selas un zaur Opsku, Dinaburgu, Wilnu, Kaunu, Cidkuhni ar eisenbahni ees lihds Kengbergu Pruhshōs, kur nakti pahrgulleschoht. 27tā Maiji ar eisenbahni tad eeschoht us Berlini un walkarā Potsdamē pee Pruhshu lehnina buh schoht. Tur tikkai weenu deenu palikshoht un tad 30tā Maiji buh schoht Darmstatti pee Efes waldeeka, Keisereenes raddineeka. No turrenes tad eeschoht us Kiffingi. Ar Winnem eeschoht graws Schuvalows, generals wirts Dolgorukows, graws Adlersbergs un graws Lamberts, Keisera adjutants pallawneeks Rilejews un zitti, ir tee augsteet dakterlungi Karels un Actmanns.

Kronstatte. Beersu Awises raksta, ka preesk Kronstatte Wahzemmi Kruppes pabrikli tohpoht no tehrauda leeti 80 leeli-gabbali ar eekshupfse wilstrem stohbreem. Buh schoht til maktigi, ka ar 200 mahrzini smaggahm lohdehm schaujoht 4 zellu beejsās dselses playres, kas 7 werstes tahti nolikta, warreshoht zaurumu tā eefchaut, ka 1 zella dehli ar

sabbas plintes lohdi zaurumu eefchauj. Zai nu sargahs cennadneeku fuggi no Kronstattees leeleem-gabbaleem.

Pehterburga. Us Wissaugstaku powaneleschanu zaur Senahts Ukašu no 4ta Maija deenas f. g. wehl lihds 1mo Janwari 1865 warr nemt to paschu maiju tullas-naudu, ko nehmushi no tahs fahls, kas no sweschahm seimmein ar fugeem tohp atwesta Nehwelles, Apsales, Kündas, Werderes, Dages un Pernawas, Arensburgas un Gainaschas ohjās.

Narwa. Krechnolmes leelā pabrikli pee Narwas pilsata pabrikli strahdneeki fewim spahrfassi eetaisifushi, kur ikkats pabrikka - strahdneeks warr eelikt sawu eetaupitu naudu, — no weena lihds simts rubl. warr eelikt lahdē. Ja to naudu lahdē astahj 6 mehneshus, tad ta noplū 6 prazentes. Kas sawu naudu lahdē lizzis dabbu kwitanzi, scheini us eelizzeja strahdneeka wahrdū, un scho scheini schis ne warr pahroht, nedē eekihlaht, nedē orri zits kahds, kā ween pats naudas eelizzejs us scho scheini to naudu jeb tohs auglus warr dabbuht no lahdes. Ja no-mirris, tad winna ihstee mantineeki to warr dabbuht. Naudas eelizzejs sawu naudu warr isnement katru deemi ja tikkai 1 deenu papreessh to naudu irr usteizis. Aprili 1862 schee pabrikli strahdneeki scho spahrfassi eetaisija, un tai paschā gaddā schee strahdneeki jau 4 tuhkf. 480 rubl. lahdē bij eelikkuschi. 1863 gaddā tee atkal eelikkuschi 3 tuhkf. 135 rubl. Ro lahdes atkal isnehmušchi 2 tuhkf. 225 rubl. un tai ihšā laikā jau 471 rubl. augku (prazentu) dabbijuschi. — Zik ta irr gudra un teizama leeta. Ja ne ween paflubbinga

daschu rubuli pataupiht, kas no kusses buhtu islihdis, ja spahrkasse ne buhtu; bet daudseem jau atspaidu un valihgu dohd, kad kahdam truhziba nestundā useet. Taggad jelle arri Nihā weenu, Telgawā diwas un senn deenahm jau Leepajā tahdas leelas spahrkasses eetaisjuschi, kur ifkatrs pilfatneeks woi lauzineeks jauw krahjumianu warr drohschi eelikt un katu brihdi to atkal atdabbuht. Tur eelizzis ir pats gudrakais saglis neds orri ugguns un uhdens tewim tawu naudu ne warr panem — un wehl klah tawa nauda auglus (präsent) ar to nöpeln, bes kahda darba jeb gruhtuma. Woi tadeht ne buhtu labbaki, ka muhsu laudis, kas gan daschu graffi schinnis gaddos waitak nöpeln neka teem tuhdal waijaga, to ne glabbatu mohjäas sawas lahdës un skapjos bet tik tuhdal to nonestu spahrkasse. Tahdu blehshu deesgan, kas gluhsedami dabbujuschi redseht, kur un ka sawu naudu effi paglabbajis, sinn pee-eet, atsleghu attaishit un tewim tawus sweedrus panem. Akzik to wihrischku un seewischku katrä gaddä, kam janopuhschahs un kas brehz ar karstahm assarahn, ka sagls jeb wiltsineeks teem sawu gruhti pelnitu graffi iswihlis. Tik nesseet spahrkasse, lai buhtu masums, 5 woi 10 rubl., tohs peenems; un tad ne buhs ko brehkt par wiltsineekem, kas, ja tikkai sinn, tewim irr naudas, tewim peeglaudahs ka fakkis — woi ir par mihsako bruchtganu tewim tik ilgi taisahs, kamehr tawa nauda winnu rohkas un tad — lai nu pats sinneeks ar sawahm assarahn! Arri tizzi — ja tikkai tohs pirmohs 5 woi 10 rublus buhfi mehginajis spahrikasse licht, tad tee ohtree 5 woi 10 un tee trschee un zettortee paschi teem jau steigees pakal spahrkasse eelshchä. Jo sawu krahjumianu gribbedams wairoht, tu aplam naudas wairs ta ne tehresi par neela un gekkigahm leetahm, bet sahki taupiht un prahdigaki dsishwoht — no daschas gekkibas woi arri grehka pafargasees un pehzak brihnodamees preezasees, zik par gaddu spehjis pataupiht, lai flummäas deenä un wezzumä tewim ne buhtu truhziba jazeesch.

Pohlos paldeews Deewam un Keiseram ar it-katu mehnesi nu jau eet labbaki, un buhtu jau wiss pee meera, ja Deewamschehl Pohlu wezzee un ir taggad isbehguschi dumpineeki sweschäas semmes, wissuwaik Parise, ar wissu niknibu ne darbotohos dumpja ugguni atkal uskurt. Parise un Drehdené Sakschöös effoht eetaisjuschi dumpja kumitees, kas wissu pafauli labprahrt gribb faridinah, lai Pohleem palihds un lai Pohli atkal sahk no jauna un tee teem peehohla leelas leetas doht un darriht par palihgu. Bet briesmu un behdu pirti par dauds jau ispehruschees un par dauds jau peewilti tappuschi no scheem muffinatjeem, Pohli paschi jau sinn ka neeki buhs — un ta tad

ne gribb tizzeht, neds arri teem spehla. Taisahs famam Kungam un Keiseram ustizzigi klahfah, kas sawu taisnu un schehligu firdi un arri stipru rohku teem skaidri deesgan strahdijs. Aleksander II. no firdschehlastibas pascha mihslo brahli, Konstantin Nikolajewischu, teem nowehleja sawa weeta par wal-dineku — 8 tuhst. 693 Pohleem, kas wissadu leelu grehku jeb dumpja labbad bij noteefati us Sibiri jeb us zittu gruhtu sohdu, Keisers schehligi veedewis un teem wehlejis mahjäas pahrnahkt. Sawa krohnamantinea dsimchanas deenä 19tä Webruari 1860 Keisers atdewa wisseem teem Pohleem sawas muischas, kurreem pirma leela dumpja labbad 1831 gaddä schihs muischas no nelaika Keisera bij atnemtas. Zik leelu schehlastibu Keisers schöös gaddos darrijs wisseem Pohlu semneekem un ne spehjam schi lappina wissu to isskahfah, zik schehligais Keisers par Pohleem ihpaschi ruhpejees un teem wissadu atweeglinaschanu nowehlejis. Wehl klah stipru pahrmahzischamu par sawu nepateizibu, neustizibu un grehka darbeem dabbujuschi — tad nu gan warr zerreht, ka Pohli pee atsikhshanas buhs nahkuschi un nu gohdigi turreeses. Lai nu gan wehl resbaineeki dausahs, tad tee tikkai tahdi, kas par dauds gruhti apgrehkojuschees un samaitajuschees un nekahdu schehlastibu wairs ne warr zerreht — un tadeht darbooses, kamehr ir tee sa-ferti un sawu pelnitu algu dabbujuschi.

Londonē walstu weetneeki atkal kahdä deenä bij sanahkuschi, bet ne warrejuschi salihdsinaht Wahzsem-neekus ar Dahneem; jo wissadus padohmus gan isde-wuschi, kas rähdahs buht labbi, bet — Dahni wehl turrahs ifkatram padohmam prettim un irr gattawi atkal karri sahkt un Wahzu ohstas aplenzeht un lug-gus laupiht, ja tahs saderretas meera 4 neddelas pagallam un pa tam ne buhschoht tahdu padohmu isde-wuschi, ka Dahni to warroht peenemt. — Bet nu karra naw winnejuschi Dahni, bet Wahzsemneeki, kas par sawu taisnibu to karri fahkuschi. Tadeht tee zitti waldineeki — lai gan wahjo maso Dahau walsti schehlo — tomehr taggad ne warrejuschi zittadi darriht, ka Londonē prasshiht, lai pebz wezzu wezzahm rektehm un likumeem Slehwiga un Olsteine no Dahni walsts un lehnina pafissam tohpoht atschirkta, lai paleekoht appatsh sawa ih pafsha waldineeka un peeturrah pree Wahzu walstu beedribas. Bet nu Dahni ir to ne gribb wehleht, sinnadami ka Dahau walsti janonihkst, ja schihs baggatas semmes teem atnemm — un tadeht Dahau draugi, Galantes un Swedru weetneeki, — gan arri Sprangis — gribb, lai Slehwigu pahrdalla un to daslu, kas pee Olsteines rohbeschahm un kur Wahzeeschi mahjo, eedohd Olsteines waldineekam, bet

to dalku, kas pee Dahnu Tislantes rohbeschahm un kur wissuwairaf Dahni mahjo, lai astahj pee Dahnu walsts. Par scho gabbalu Wahzemme warroht patureht Lauenburgas maso semmiti, kas Wahzemme, bet Dahnu fehninam lihds schim peederrejuuse. Buhtu gan labs padohms, ja tikkai warretu salihgt par to, kurrā weetā tahs rohbeschas nu waddamas, kas lai Slehwigu pahrdalla tā, fa wissi ar meeru. Bet nu nei Dahni ar meeru, nedz arri Wahzemme pehz liknumeem ihsti warr wehleht, fa Slehwigu pahrdalla, un atkal Slehwiga-Olsteine patte to itt nebuht ne gribboht, fa kahdu gabbalu no tahm atnemmi — jo tahs effoht neisschlirramas un nepahrdallamas. Tā tad nu taggad wehl ne sinn, kas buhs un woi bes karra scho leetu warrehs nobeigt, jo Dahni tiskat stipri wehl turrahs prettim wisseem padohmeem, fa lihds schim darrijuschi.

Par zittahm walsttim naw dauds ko stahstiht, jo tur eet tāpat fa beidsamā Alwischu lappinā teikuschi. — Tikkai Seemel-Amerikā kahdas deenas leelā leetus laikā atpuhtuschees no wissas neddelas breesmigas, neredsetas niknas kauschanahs un palihgu weens un tad ohts dabbujuschi, atkal turpat nikni islahwuschees. Gefahfoht gan Lees effoht winnejis, bet beidscht seemelneeku generals Grants winnejis un eenaidneekus dfinnis atpakkal. Ar schiham breesmigahm kauschanahs taīs deenās wairaf neka 70 tuhft. Karra-wihru effoht matati jeb nokauti — bet nekahdu leelu labbumu ne weens nedz ohts ar to panahzis. Lai Deews teem firdis tur lohzuus us meeru.

S—3.

Sprantschin semmē kahds dahrneeks par sawu dahrsu staigadams eraudsija willaina luppattu pee kohka, kur wehjsch to bij peespeedis klaht. Luppats tschummeja un kustaja no tahrpeem, kas tur bij salihduschi wifsu. Dahrneeks prohweja tahdus luppatus schur tur pee kohkeem peesprauft. Wakkards un rihtos bij schee ar tahrpeem pilni. Tahdā wihsé dahrneeks sawus anglu-kohkus no skahdigajem tahrpeem isfargajis.

Kreewusemmē eejehla tabakas akzise 1838tā gaddā. Gefahkumā frohni no tam mas naudas eenahza, jo akzise toteis wehl ne bij tik leela un laikam arri ne bij tik dauds to fmehketaju. 1839tā gaddā eenahza 747 tuhft. 221 rubuli; bet tannis tschetros pehdejōs gaddōs (1860—63) irr frohni katu gaddu par tabaku dabbujis 3 millj. 199 tuhft. 728 rubukus akzises naudas. Nehkina, fa schogadd lihds 4 millj. rubt. par tabaku eenahkschoht.

No kahdā svehtdeenas rihtā pilsatā un us laukeem redseju.

II.

Pulksten septiņos iktatrā svehtā jau basnizā jadarbojahs ar mihleem pilsatneekem, kas no pulksten 7—9 eet pee bikts un Deewagalda, pirms sanahk lauku-draudze. Tadehk ne warreju taīs mahjās un us laukeem ilgi kawetees, bet bij jasteidsahs atpakkal us pilsatu, tā fa feschōs warreju buht mahjā. Us laukeem wissa dabba sawus rihta pahtarus wehl ne bij beiguse skaitiht un firds lihgsmojahs baudiht svehta rihta gohdu. Ko tik azzis redseja un ausis dsirdeja, tas prahku un firdi zillaja un skubbinaja tam fungu kungam gohdu doht, tam pateikt un Wiunu peuhugt. Wiss rahdiya svehto rihta, — tikkai reebtin reeve. fa gaxx frohgu kahdu gabbalinu pabraukuschi kahds wiherels ar kruhku paduffe steidsahs us frohgu un arri frohgā eegahja. Laikam kahds lauzineeku kaspā wihrinsch woi wallineeks bijis. Woi sawa kristijama behrnina kuhmeneem gribbeis gahda malzinu? Ne sinnu. Ar to ween u kruhku tam gan buhtu notizzis fa tam gohdigam namma-tehwam kahsās Kahnā eelsch Galilejas, kam wihsa par dauds ahtri pectruhka; bet ne buhtu pateesi bijis tahds, kas fazzitu: „Smellet un nessat barribas fargam!“ (Jahn. 2. 1—11.) Par nelaimi mannim eeschahwahs prahā, fa us laukeem dīshwodams biju dsirdejis kahdu Deewagaldneeku teizom: „Dwehsele meelota, tad nu arri meesa Jameelo!“ un dascha deewgaldneeka meesu svehtdeenas pawakkārā jau biju redsejis tā peemeelotu, fa dwehsele wairs ne sinnaja, kur debbes fur semme! — Apmeerinajohs Frdi teikdams: wezzōs laikōs Deewamschēhl gan daudskahrt tā notizzis — bet taggad, wiss dohdahs us labbu, arri brandwihs palizzis aplam dahrags; jo 30 kapeiki no stohpa akzises ween jamaksa, kur tad nu wehl tā nauda par to brandwihsu? Tas par dauds tahdam nabbaga wiham, — bet redsi, — bij kruhku paduffe, kur ee-eet rīktigs stohps. Par rīktigu mehru frohgā tas nu gan arri buhs gahdajis.

Gan gribbeju laist pahr galvu nelabbas dohmas — te par nelaimi redsejam seewinu no laukeem steidsotees pilsatā ar kuriwiti (kohzianu) rohkā. Laikam gan nessaja kahdu prezzi, falaffitas skahbenes woi pautus, pilsata tirgū isdoht! Jo sakka, fa svehtdeenas pilsatā labaki maksajoht neka darba deenās pilnā tirgū! Apnehmohs pehzak no-eet raudsift, woi tad teesa, fa svehtā rihtā tirgū effoht pahrdeweju un pirzeju!?

Gebraukuschi pilsatā tikkai retti kur kahda lohga flehgi bij wallam. Pilsatneeki jau ne eet ar faulgi gusleht fa zahki, tadehk arri ne zeskahs deenas gaismānai austost kā lauzineeki. Celas svehtā rihtā wehl bij

tukfhas, jo gohdigi darba laudis duffeja no saweem gruhtteem neddekas darbeem, itt ka tas Kungs Deews 2 Mohsus gr. 20, 9—11 pats pawehlejis sawa bauflibā teikdams: „Sefhas deenas buhs few strahdaht un wiffu tawu darbu darriht, bet ta septita deena irr ta Kunga tawa Deewa duffehanas deena; few ne buhs nekahdu darbu darriht, nedis pascham, nedis xc, xc, xc.“ Tadeht celas wehl bij tukfhas — ir mihlee naiks-fauzeji jau sawas ziffas duffeja. To mehr jau bij redsams schahds tahds feewischlis nelabbā waigā us mahjahm steidsotees — un arri nahza no walles eelahm gan pa weenam, gan atkal pa pahreem kahdi selli, kas nobahlujschi, nokehnejujschees, no-gurruschi, woi straipedami gahja sawu zellu lihkumu lihkumos, kaut gan celas taisnas pehz schnohres taisitas. Tuhdal warreja faprast, kur tee to swehtu naiki bij swinnejujschi. Pee kahdeem wahrteem zits tahds jau klaudsinadams klaudsinaja, bet welti isdarbojees tad taisijahs kahpt pahri par wahrteem un ta mahjā eetapt. Kahpeleja gan — bet galwa ka bluklis, kahjas un rohkas ka ar swinna preeleetas ne bij nekahdas weeglas kalka fahjas! De kahpa, te pakritta ka pebahsts maifs — te atkal kahpeleja, — aishrauzam garram nopusdamees par tahdu swehtā rihtā darboschanohs.

Mahjā kappeju nodsehris un fataisijees us swehtu darbu gahju sepijōs basnizā. Lai nu gan daudis nammos wehl saldi duffeja un zittos tikkai mihlee deenesa laudis nammu apkohpa us swehtas deenas gohdu, tad nu eelās jau staigaja ir brauza, wissuwairak Schih-dini, kas sawu schabbafu stipri noswinnejujschi nu atkal steidsehs pee saweem neddekas darbeem. Bet bija ir krisitu lauschu deesgan, — zitti or sawahm dseefnu grahmatahm steidsehs or leelu steigschau Deewa ngmā, jo paschu laiku tohrua pulksteni swanniht jau swannija aizinadami ta Kunga weefus pee swehta meelasta; — zitti atkal, wissuwairak no fungu fahatas, jauka pawassara rihtā un wesselibas uhdeni dschruschi, pehz daktera preekschrafsteem steidsehs no pilata laukā iszeeretees pa saltumeem. Bet arri dabbuju redseht pee kahdeem namma wahrteem tehrsejohit meitas ar — bruhgtaneem (ka Latweeschu meitas falka) — un te bij wissadi smeecli un wahrdi, kas israhdiya fcho jaunu lauschu swehta rihta — swinneschanu.

Swehtā rihtā basnizas pulksteni gan gaifchi swanniha — bet wehl jo gaifchi un flanni pahr teem at-flanneja aufis leeli dselschu steeni no kahdeemi 5 woi 6 leeleem un maseem ahmureem rakstā kulti! Sehrainus melnus duhmis no skursteni rihta wehsma dfinna pa leelu, ka steigschau jau gribbejam eet gorr fcho weetu, kur melnec nokwehpimati selli un burschau ap ugguni dar-

bojabs karstos fweedros un ugguns un farkanas dselses dsirksteles sprehgaja un mehtajahs ka nelahgi sibbeni! Pats meisteris schlahwswahrkōs flubbinaja, lai til duh-schigi strahdajoht. Leelu rattu rittenu-reipes nupat islozhitas gulleja fehtas widdū un taisija wehl tahdu. Skaitiju — bija sepijōs reipes gandrihs gattawas. Kālabbad sepijōs? Woi to sepijōu deenu labbad, kas irr neddeka? — Ne finnu teikt! — Biju gan redsejis Wahzsemme, ka eisenbahnes leeleem ratteem irr pa 6 ritteneem, maseem no dselses isleeteem, — bet ne pa 7 rittineem; jo 7 ritteni jau nawitt nekahdeem ratteem nedis wahgeem nei pee mums nei zittur pafaulē. Tadeht gan arri wehl ar steigschanohs taisija to astoto reipi. Warbuht gan d i wi reisneekem us reisi nelaime us zelka pee Zelgawas buhs gaddijusees, un abbeem bijuse leelu leela no hte braukt, ka diweem ratteem reipes bij jataifa un nabbaga meisterim ar wisseem saweem burschahm swehtā rihtā til gruhti bij jamohzahs pee karstahm ugguns leesmahm. Noschehloj nesaimigus, kam swehts rihts par nohti ta bij jaswinn — jo no leelas nohtes un mihlestibas darbeem kriitungam zilwekam nekad ne buhs atrautes.

Bij behdu zelkā us basnizu ejohit, bij ihsta nesaimes stunda! Jo fastappam arri kahdis 4 nabbaga burschau, kas el sodami neffa itt jaunu leelu rattu kohka kurvi; — nahza ir tahdi, kam nahtna swahrki ar itt wissadahm pehrwehm jo raibi neka fihlis nopehrweti un pehrwju pohdinu us galwas un rohka neffa. Arri ne finnu, kālabbad kahdi wihi ar zirri staigaja? — Seena laikā gan ne buhtu dauds brihnijees redsoht wihrus ar iskayteem un feewischkus ar grahbekleem swehtā deenā. Jo to jau dabbuju redseht, kad wehl us laukeem dshwoju un ir pilata wassara jau dabbujis redseht. Salka, ka swehtā deenā pelnoht dubbul tu algi. Tizzu, — neween no zilwekeem — bet tizzu — wehl flakt ir no pascha Deewa. Ne finnu woi tadeht daschi ammatneeki un ir dasch zits strahda swehtā rihtā un ir lihds pussdeenai — ir wehlsaki — jeb woi ta darra tikkai leelas nohtes un brahlu mihlestibas labbad, kas nekahdā swehtdeenā winnu sirdim meeru ne doht, jo to nesaimigo un behdigu pafaulē nekad un nekur ne truhkst.

Swehtā weeta tam Kungam gohdu dewischu pahtaros, luhgschanas un peeluhgschanas, sawus grehkus issuhdsejuschees, nabbaga grehzineeki swehti epreegima-juschees, schlikstijuschees un isgehrbuschees ar jaukahm pestishanas drehebm til dahrgi nopolnitahm no pascha Deewa dehla — dewamees atkal us mahjahm pulksteni dwinos. Sirds lihgsmojahs redsoht, ka nu mihlee lauzineeki no massu mallahm steidsahs pa eelahm swehtā Deewa namma, gan kahjahn, gan braukschus

garras rindes; fainneeki paschâ preefschâ un 4—5 ratti (wahgi) pakat, wissi brauzeji, gahjeji gohdam gehrbuschees, dseesmu grahamatas lafkata etihtas rohkâs, deewabihjiga waigâ. Preezigi nostahjecs ffattijohs. Warreja tuhdal poscht gohdigus fainneekus, mihtus gohdigus matises behrnus. Irr nosudduschi wezzu laiku klausineeki, — ar Deewa un fungu palihgu pahrtaijsfuschees par schi laika rentineekem un labbi lohneteem gahjeeme, jo fainneeki ne effoht sihki, bet dohdoht ja mas 60 rubl. ir dauds wairak lohnes un metas nemmoht lihds 30 rubl. Pee dascha jau bij mannams, ka nu buhs par mahju pirzeju un grunteeku us behrnu behrneem. Warreja manniht no lepneem firgeem, no staleem wahgeem, ir no kahdeem pedderu-ratteem un kutschera bulkâ, ka Deews schôs laikos ihpaschi mihtus lanzi-neekus swehti, kas Deewu karsti lahds un tikkuschi strahda. Wezzu laiku firga kaulus un nodshito kehwi paldeews Deewami wairs ne reds. Ka gan faderretu platta klinoline rattos ar wahjo kehwi ratty preefschâ? Ne — bet wiss eet pa kahrtam. Zitti laiki — zitta dshwe, — un paldeews Deewam! wezzee gruhti, tumfchi un kalposchanas laiki pagallam un arri wairs ne warr nahkt atpakkat. Dohdahs wissi us preefschu, us labbu laizigi — Deews dohs ir garris — kluft us preefschu un pilnibu. — Ja kahda tauta fahk atmest tumfchu, neskaidru wezzu buhdinu dshwi un eetaisahs gaischâs skaidras un gohdam isrohtatas istabâs mahjoht, tad to ne teizam par nefahrtigu lepnibû, bet preezadanees falkam: tas rahda, ka ne ween Deews gohdigus fweedrus fwehtijis, bet ka orri laudis paschi taisahs us labbu — us gohdigu, skaidru, prahrtigu dshwi laizigi un arri us deewabihjigu krisigus dshwo-fchanu, ta ka wissi labbu no teem nu warr gaidiht.

Lai nu gan schinnis laikos, ar to taggad tifko eefahkoh, dasch labs wehl ihsti naw nojehdsis nedf pilnigi faprattis, ka schi laiku leelais labbums, schi laika wissadi labbakas un weeglakas deenas un labba pahrtifschana i hstî irr baudama, ka schôs laikos i hstî jaturrâhs un jadarra, lai paschi un ir behrni panahktu pateesi laimigu un fwehtigu dshwi un gohdu preefsch pafaules un ir preefsch Deewa; — kaut nu gan wehl irr dasch, kas to pilnigi wehl ne nojehdsis schi ta nepareissi un aplam darra un dshwo un ar sawu nefrafchanu woi lepnibû nonikhst pee meefas un pee dwefseles nelabbâ zellâ usgahjis, — tad tamdeht nebuht ne bishamees, ka mihtem Latweescheem us preefsch-deenahm labbi ne isdohses. Tahdu nefapraschu jeb aplamu, kas nedohmajoht apmaldahs, woi ir tihfchi noklihst no labba zella un ne gribb atgreestees, kaut teem ir rahdidams rahdi ihsto zellu, — irr bijuschi un buhs wehl. Jo kad nammu taisa, tad gan skaidu deesgan nokriht, kas ugguni mettamas;

tomehr atleek brangu basku deesgan, ka gohdigu nammu warr ustaifht. Tapat arri eet un buhs ar mihtem Latweescheem. Komehr schi tauta ustaifhs jaunu itt teizamu dshwi zaur Deewa, Keisera, waldischanaas un fungu schehlastibu un palihgu, buhs gan wehl papillam tahdu, kas neprahrtigi jeb nefahrtigi darri-dami nei few pascheem, nei pafaulei labbu darrihs, — jo pahrgudree, netizzige, neklaufige un leelee kahrumneeki nefahdu gohdigu padohmu ne klausu un sawu labbumu allash paschi pobsta, — to mehr ar gaddeem, deewabihjige un prahrtige — (un tahdu tafschu irr tas leelums muhsu lauschu starpâ) — apkersees un nomannihs to ihsto zellu, kas us labbu wadda. Tad ne likfees wairs ka laiva juhre bes gudra shurmann, no ifkatra pafaules wehja un kaut kahda wiltnela jeb nefaprascha padohma dshitees schurp turp, bet skaidri finnadami sawu zellu gohdigi tad staigahs. Un ja nu ustizziga zella rahditaja Latweescheem pee tam pateesi gan wehl waijaga — ka hdu muhsu mihtem Latweeschi tad gan nems un klausih?

Usluhkojoh tahs garris brauzeju rindes un leelu pulku basnizas gahjeu fwehta rihta, — tad preeziga balss mannâ sidi atbildeja: „Ne bihstes, ka mihtem Latweeschi, par kurrem tu deenu deenâs puhlejes, sawu ihsto zella waddonu ne sinn jeb jau aismirfuschi! Lai gan schahdas tahdas balsis tohs labbina un sauz zittâ zella nogreestees, tad til redsi, zil to wehl irr — un ir buhs allash — kas labprahf klausu un steidsahs ar leelu steigfchanu, kad pats ihstais ustizziga is zella rahditajs sawus laudis sauz: Nahzeet — staigajeet mannim pakkat. Debbees un semme suddih, bet schi skanna gaischa balss ne suddih ne muhscham — un fwehtigs un pateesi laimigs buhs tas lauschu pulks, kas to preezigi un ustizzigi klausu — prohti: sawu fungu Jesu Kristu!“

Ta eepreezinahls un mihtas eedams tuhdal atkal tappu istrauzechts! Tai paschâ leela eelâ atpakkat eedams atkal to paschu diwu nelaimigo zella-wihru reiyju kalschana issdâna wissas lihgsmigas sirds dohmas un eedfinna prahf, ar rinki eedams eet raudfht, woi tirgû pateesi dabbuschohrt redseht to seewimu ar to furwiti (kohzinu) rohka. To gan ne redseju wis — bet usgahja azzis zittu, ir preeku ir behdas. —

Beetuma wehdsene.

Ermihne bij wirsteenes (leelmahtes) Lubomirskaas weeniga meita, kas lihds ar sawu mahli Sprantschu leela dumpju laikos Parise dshwoja. Ermihne to reis bij preezi gaddus wezza. Dauds zilweki leelmahti luhsa, lai ne paleekoht schinnis laikos Parise, jo tur lohti bailiga dshwe effoht; bet leelmahte ne klausijahs

us tahdeem padohma dewejem, luhdsia lai Deewēs pa-lihdsiht schinnis gruhtōs laikōs — un patifka Parisē. Bet tatschu flikti isdewahs, jo leelmahte itt ne sunoht bij apfuhdsata, ka prett waldischana effoht pahrlahpu-fees. Dumpyneeku waldischana nospreeda, leelmahte effoht jamirst un atwehleja tai par ihpachu schehlastibu sawu meitina Ermihni luhds pat beidsamai stundai pee fewim paturreht.

Breeksch leelmahtes aiseeschanas no schihs pasaules winna luhdsia zittus zeetumneekus, ar kurreem winna zeetumā bija, lai tatschu sawas meitinas peenemmo-tees. Zeetumneeki apfholija winnas luhgschann iplidht, bet drihs pehz tam, kad leelmahte bij noteefata ar nahvi, arri zittus zeetumneekus weenu pehz ohtra nomehrdeja — un Ermihne no weena atstahta gahja pee ohtra, kamehr beidsiht zeetuma wescheereene winnu pee fewis peenehma. Schai seewinai bij preezi behrni, Ermihne bij nu festais, par ko winnai waijadseja gah-dahrt un kas par „zeetuma wehrdseni“ bija nosaulta.

Kad schi offins isleeschana bija beigta un to nokantu wahrdus isfluddinaja, tad arri kahds nelaika leelmahtes raddineeks, Edgarts Rzewuekis, nobrauga us Parisi, jo tur gribbeja Ermihni usmekleht. Bet lai mohzijahs ar mokleschana ka gribbedams, tatschu to ne dabbuja.

Kahdā jauka rihtā Edgarts gahja par gastuhschafehtas plozzi un eraudsija wescheereeni, kom blakkam gahja jauna, smukka meita. Meitenes skaitums Edgartam tā patifka, ka winnu prassija: „Kā juhs fauz, meitin?“

„Ermihne!“ issauza meitina.

Tad Edgarts prassija wescheereenei: „Mihla seewin, woi schis juhsfū behrns?“

„Ak ne!“ fazzija wescheereene; „schi meitene bij boggatas leelmahtes behrns, es winnu jau trihs gad-dus usturru.“

„Un ka winnas mahti fauza?“ prassija Edgarts aschi tahlat.

„Es ne sinnu!“ atteiza wescheereene.

Edgarts nodohmaja sawu mihlo Ermihni dabbujis un ar winnu fahka par pohliski runnaht. Pee scheem wahrdeem, pee kurreem Ermihne no sawahm behrna deenahm atminnejahs, fahka raudaht un fazzija: „Es juhs faprohtu, fungs! — ak runnajeet tahlat, — tā manna nelaika mahte ar mannim runnaja!“

Rahdus goddus pehz tam Edgarts Ermihni appre-zeja un abbi dñishwoja ilgus gaddus mihlestibā. —

Adolf Allunan.

Dimi zelli.

Pee Reines uppes Wahzsemme stahweja kahda zeema skohlmeisters sawā skohlā un mahzija, un zeema dehlī un meitas fehdeja ap winnu labprahf usklauſidamees, jo winna mahziba bij spehziga un mihliga. Bet winsch runnaja no labbas un launas sinnamas-firds un no tāhs kluſfas balsb zilwēka firdi.

Kad winsch sawu runnu nu bij pabeidsis, winsch us fareem mahzelkeem fazzija: „Kas warr man pee scheem wahrdeem weenu luhdsibu pastahstiht?“

Weens sehns pazchlees fazzija: „Es warretu gan weenu luhdsibu stahstiht, bet es nesinnu, woi winna buhs ta ihsta.“

„Stahsti tik, kā tu mahki.“ atbildeja skohlmeisters, un sehns eefahka:

„Es salihdsinu labbas sinnamas-firds meeru un launas sinnamas-firds nemeeru diweem zelleem, pa kurreem es weenreis staigaju. Toreis kad enaidneeku karra wihi muhju zeemam zauri gahja, aiswedde winni ar warru mannu mihlo tehwu un muhsu firgu luhdsia. Kad nu tehwis wairs ne pahrnahze, raudaja un waimajaja mahte un mehs wissi, un winna manni suhtija us pilsatu tehwu isklauſchinhāt. Es gahju; bet wehlu wakkarā nahzu ar apbehdinatu firdi pa to paschu zellu atpalkal, jo tehwu ne biju warrejis atraſt. Bij tumſcha ruddens nahts. Wehjsch ſwilpoja un launza pa ohsoleem un egli-kohleem un starp klinthim. Bet manna dwehſele nodarbojahs ar tāhm dohnhahm, ko mehs muhsu mihlo tehwu effoht pasaudejuschi, un atkal ar mahtes waimanafchanu, ka es weens pats us mahjahm pahrefschu. Sawadigs drebbulis pahnehma manni tā tumſchā nahts, un fchnahkama lappa manni isbeedeja. — Tad man eekritta prahstā, kā gan tam zilwēkam ap firdi warroht buht, kas ar launu sinnamus firdi staiga.“ —

„Behrniini,“ fazzija us tam skohlmeisters, „woi juhs gan eetu tāhdā tumſchā nahts, kur juhs fawu tehwu pa weli mekletu un tik aukas un laupitaju-swehru balsis dñirdetu?“

„Ne!“ issauze behrni wissi weenā balsi faraudamees. Us tam eefahka sehns tāhlatu stahstiht fazzidams: „Ohtā reisā gahju pa to paschu zellu kohpā ar mannu muhsu, un mehs nessam dauds smukku leetu no pilsata preeksch wahrda deenas, ko mehs ohtā deenā mahtei par gohdu fwehtijam. Tad arri wehla wakkarā at-palkal nahzahm. Bet tas bij pawaffari, wirs mumis gaischa smukka debbes, un wissur tik leegi un kluſfi kā kahdā kambarits, tā ka awotina tezzefchanu un burbuloschanu zetta mallā itt skaidri warreja dñirdeht, un wissapkahrt kruhmōs pohgoja lagsdigallas. Bet mehs gahjam fakehrufchees un bijam tik preezigi, kā

tik knappi eespehjam runnaht. Wehl mums nahza nubsu mihligais tehws pretti. Tad es atkal pee fewim dohmaju, ka ta gan labba zilweka dwehsele warroht buht, kas dauds labba darijis."

Ta runnaja sehns. Skohlmeisters uslubkoja mihligi sawus behrnus. — Bet behrni fazzija wissi weena prahtha: "Ja! mehs gribbam par labbeem zilwekeem palikt!"

J. R.—n.

Mabbags bet tomehr baggats.

Schöds laikös dauds laudis dsird runnajam no baggatibas, bet mas no teem irr tahdu, kas ar to mantu irr ar meeru, ko Deews winneem peeschkhris. To jau arri tas fakkams wahrdos rahda: "Dauds irr to, kam irrajd dauds; bet mas irr to, kam par dauds."

Ihsti baggatam gan waijadsetu laimigam buht; bet mas irr tahdu, ko nosauz par baggateem un kas irr pateesi tahdi, kas buhtu ar meeru ar to, kas teem pee rohkas. Kas ar meeru irr ar to, ko Deewos dewis, tas buhs baggats, jo tam buhs gan un wehl kas atlifees. Bet paſauſe arri atrohnahs tahdi laudis, kas irr nabagi un kam daschas leetas gan truhfst un tomehr schkeetahs buht laimigi. — Ta nu gan buhs sawada baggatiba, eelsch kurras irr nabagi warr buht baggati. Bet ka tahdu irr gan un ka schee tee ihſtee baggatee, to redsam no ta, ko fahds grahmatu nesseijs Wahzemimē pats peedshwojis, kas apkahrt gahjis laudim Deewa wahrdus isdallidams un behdigus eepreezinadams.

Kad winsch lahdā zeemā bija eegahjis raudsliht, woi winsch tur ne warrehs lahdas grahmatas isdallih, tad tur atradda pahru firmu zilweku, wihru un seewu, kurreem peere un gihmis bij jau stipri kunkaini, bet tomehr no winnu waigeem spihdeja meerigs prahts; lai teem gan ne bija lihds ar gitteem selta naudas maifi, bet mass kurnihts ar bantiteshun un deegeem, ar ko tee no zeema us zeemu staigaja tohs pahrdohdami un ta sawu deenischku maiſiti pelnidamees. Grahmatu nesseijs eesahla ar scheem wezzeem lautineem, kas winnam lohti patikle, farunnatees; jo winsch noman-nija, ka tas wihrs ne bija no nemahziteem lautineem. Nu winsch labprahrt gribbeja dsirdeht wezzishu dshwes gahjumu. Winsch tohs luhds, winnam iſtahstiht, un tas wezzois ta stahstiha:

"Es esmu dſimmiſ ſakſhu ſemmi, ſkohla brangi tiklu iſmahzihts. Kad tehws mirre, tad jau biju lahdus diwidemit peezi gaddus wezs; tas man arri atstahja labbu teefau naudas, ar to es nogahju us lahdus pilſatu un fahku andeletees gribbedams palikt par baggatu wihru. Eſahkumā gan gahja lohti labbi, laime nahza us laimes. Bet lai neweens ne preezajahs,

pirms gals naw bijis labs. — Pehz lahdā laika nahze atkal nelaime us nelaimes. Es paſauſeju wissu naudu, ko biju pelnijis un arri to, ko biju dabbujis no ſawa nelaika tehwa, un nu paliku ta falſoht par nabbagu. Tad wissi manni draugi manni atstahja. Bet ſchinnis behdās peestahjahs lahdas zits draugs pee mannim un manni usnehme, ko es papreſch preekā un laimē dſihwodams nemas par draugu ne biju turrejis; bet nu kad wissi zitti manni bija atstahjuſchi, tad fahku winnu melleht un winsch arri likkahs atraſtees. Tas bija tas Kungs Jeſus! — Tas pee mannim peestahjahs, un manni fahka meeloht ar to dſihwibas maifi. Nu arri mahzijohs winnu ihſeni pasiht un turreju to par ihſto draugu. Un redſt, es pee winna esmu wissu atraſdis! Saweenohts nu ar winnu es ſtaigaju preezigs lihds ar ſawu ſeeuwu no weena zeema us ohtru ar ſawu kurniti apkahrt un nu mums ne truhfst neneeka; bet kad bija baggatas deenas, tad mums dauds truhla, jo mums nekad ne bija gan ne deesgan un gribbejam wehl wairak. Toreis man bij dauds mantas un tomehr man ta biſ, itt ka man ne buhtu nekas. Taggad man irr mas, un tomehr nu man irr ta, itt ka man buhtu wiffas leetas." — No ſchi ſtabsta warram mahzitees, tohs Kristus wahrdus wehra liſt, kas fakla: "Oſen-natees papreſch pehz Deewa walſibas un winna taisnibas, tad jums wiffas ſchahs leetas taps peemetaſ." (Matt. 6, 33.)

J. R.—r.

Stahſtinch.

Preekſch nezik ilga laika lahdas ſemneefs, kas gan no iſſkattas wiffai gudris ne iſrahdiſahs, nobrauza ar labbiſu us Rihgu. Sawu labbiſu pahrdewis winsch wehl lahdus biſchli gribbeja pa eelahm zeerecht un pilſatu apſkattitees. Bour fakku eelu eijoht iſſkreen no lahdas ſchihdu bohteles ne wiffai tihi apgehrbees kaupmannis tam prettim, gribb wihreli ar makli bohdē raut un pilnā laikla blaudeams fakla, ka tam wiffadas prezzes effoht; lai wihrerlis tadeht pehrloht, jo wijs lohti lehti effoht.

"Woi jums frelli irr?" präſſija wihrerlis.

"Leeleem pulleem pap', nahzeet til eelschā, man irr leeli, masi, ſarkani, ſilli, no wiffadas moħdes un dahrguma!"

"Woi winni ſkaidri?" jautaja wihrerlis tahtal.

"Ittin ſkaidri pap'! nahzeet til eelschā."

"Ak tas irr lohti labbi!" atteiza wihrerlis gudris ſmeijoht un manni aif auſihm kaffotees. "Tad juhs warretu nu few weenu tahdu ſkaidru frellu apwilkt; jo jums tahda nohtigi ween waijaga."

Adolf Allunan.

Wissjamaakas finnas.

Pehterburga. Muhsu Kungs un Keisers ar sawu Keisereeni 28tā Maijī walkarā ar eisenbahni wesseli nobraukuschi pee Bruschi kchniaa Potdames pilli.

Pehterburga. Kahds lohti baggats Londones bankeris ar Kreewu waldischanu effoh faderreis taisiht eisenbahni no Moslawas lihds pat Sewastopoli.

S i n d i n a s c h a n a s.

No Rundahles pagasta teefas tohp wissi tee, lam lahdas taisnas vrasfchanas pee tahs preefsch trim gaddeem **Rundahles-Wirsites Schikhba** frohgā nomiruschā frohdineeka Mahrtina Kawowski — pee frohna Wirzawa mujschas peerakstirts — atstahtas mantas buhtu, zaun scho fluddinashanu usaijinati, **lihds 10tā Juhla deenai 1864**, kuxsh par to weenigo isflehgshanas terminu nolikis, scheit peeteilees, jo wehlaki neweem wair ne klauhs; turflaht tohp usaijinati arridjan wissi tee, kas tam uelaikim parradā buhtu, sawus parradus tannī wiss-peeminneta deenā scheit ismakaht un tohs, kas tam prettim darris, ar diwahrtigu artihdsinashanu strahpehs. 1

Rundahles pag.-teefā, tai 15tā Maijī 1864.

(Nr. 345.) Teefas-wezzakais: J. Kohsneek.
Teefas-frihweris: G. Moeller.

Mattu smehre

dabbujama, dsestenti bruhna par 6 kap. mahzjā un 15 kap. par lastiti, mella par 4 kap. mahzjā, abbas bei peemais-tahm smilthm, ko zaue diktū rihweschana ar pirksteem war passht. Kas wairal pehrl, tas wehl lehtaki dabbuhs. Schis smehres dabbujamas Rihgā kalku eelā Penikau bohē prett bahriau namma Nr. 8, un Penikau vabrihi us plawas pee wezza dambja Selgawas Ahrihga pee Rihgas. 1

Eiunu un pakkulu dsihjas warr dabbuht pireft Selgawa,
Kattoku eelā pee 2

H. Schnehmann.

No Krohna Wirzawes pagasta teefas tohp wisseem lam derr finnati isfluddinahs, fa no **1mas Juhna deenās** f. g. galwas naudas un zittas mafschanas, fa arri paffes mainischanas tikkai ween u pachu reisi par neddeku t. i. ohtideenās pee schis pagasta-teefas prettim nemis, un tadeht wissus, kas zittas deenās ar tahdahm darrischanahm atmahfs, atraidhs an ne peemems. 3

Krohna Wirzawes pagasta-teefā, tai 23schā Maijī 1864.

(Nr. 965.) Pagosta mezzakais: J. Semgall.
(S. W.) Teef. frihw.: Weinberg.

Pehz Kursemnes Kredita-beedribas Spahrkasses Wiss-augstati apstipriniat liffumu § 10 zaue scho isfluddinashanu tohp usaijinati tee, kurni rohlas buhtu tahs appaßchā apsīhmetas Spahrkasses scheines, kas no Kursemnes Kredita-beedribas irr isdohtas un pee tahs pedohtas tappus-chas kā taydas, kas nosuddusches, prohti:

Mihgā atmahfuschi 578 fuggi, aissahfuschi 377 fuggi. — Eepajā atmahfuschi 91 fuggi, aissahfuschi 90 fuggi.

Verantwortlicher Redakteur: Pastor R. Schulz.

Bon der Censur erlaubt. Mitau, den 1. Juni 1864. Nr. 81.

Gedruckt bei J. G. Steffenhagen und Sohn in Mitau.

Londone. Walstu weetneeki 28tā Maijī nosprees-duschi, fa Dahneem un Wahzsemneekem wehl 2 neddelas ne buhs korroht, bet tai laikā pee meera palikt. Tā rahdahs, kā ne warreschoht tik ahtri paleekamu meeru faderreht, jo ne warr saweenotees par to, kahdā weetā Sleshwiga effoh pahrdallama.

Selgawa. 31mā Maijī paschā nakti leelajā eelā pee kahda bekera iszehlahs uggnus un 4 ehkas irr pohstijis. S—z.

S i n d i n a s c h a n a s.

Nr. 3285. — fas 6tā Aprili 1850 farakstita un dohta us ta pee **Virschumuischhas** (Holmbos) peerakstita Jeph-faba Swaigunes wahrdu, fas wehl nam pilnigs gaddos. Schi spahrkasses scheine irr dohta par 4 rubl. 22 kap. f.;

Nr. 3286. — fas 7tā Aprili 1850 farakstita un dohta us ta pee **Virschumuischhas** (Holmbos) peerakstita Johna Swaigunes wahrdu, fas wehl nam pilnigs gaddos; schi scheine irr dohta par 4 rubl. 23 kap. f.;

Nr. 3540. — fas 14tā Juhni 1850 farakstita un isdohta us ta pee **Qubb-Gseres** peerakstita Gottfrieda Thalbergā; schi scheine irr dohta par 25 rubl.; un

Nr. 761. — fas 9tā Dezemberi 1847 farakstita un dohta us ta saldata Jürgena Runge's wahrda, fas irr no **Neekes Annesmuishas**; schi scheine dohta par 30 rubl. f.;

lai schihs nosuddusches scheines wisswehlafti weena gadda laika, rehkinahs no schihs appaßchā parakstitas deenās (dahtuma), parahda pee schihs Kursemnes Kredita-beedribas waldischanas un flaidras peerahdischanas par to isdohtd, fa winneem schihs spahrkasses scheines pakesti peederr; ja läne darris, tad schihs Kredita-beedribas Direktori teem augscham peeminneteem zilwekeem to pirnu isdohtu taggad nederrigu palikuschi spahrkasses scheine weetā eedohs jaunus un weenweenigi derrigus spahrkasses scheinu norakstus. 3

Selgawa, 12tā Maijī 1864. (Nr. 234.)

No Kruschkalna pagasta teefas tohp wisseem schi pagasta lohzelteem, wissuwairak tam ispietlam nefrutim Jahnim Kruschkana dehlam Kanton skim, kuxri fasas krohna nodohschanas lihds schim laikam wehl nam aissahfuschi — tohp par ehelets: fa reem schihs wianu mafschanas tuhdal buhs emakaht, ja ne, tad tee par to dabbuhs atbildeht un pehz liffumuem buhs strahpejam. Tas us to nolikis wisswehlaftis emakahtschanas termins irr lihds **1mai Juhna deenai 1864**. Turflaht tohp wissas pagasta fa arri mujschas-polizejas luhgtas, tohs pee Kruschkalnes pagasta peederrigus lohzelus no feewischku fa arri to wihrischku kahretas, kurreem nefabdas geldigas pagasta-paffes ne buhtu bei nekahdas aissahfchanas un flehgshanas isturreht, bet winans par arrestanteem tat peederrigai teefai nodoht. 3

Kruschkalna pagasta-teefā, tai 25tā Maijī 1864.

(Nr. 96.) †† Jahne Landowsky, peeschedetajs.
Teefas frihweris: J. Krafft.